Stan prawny na dzień 15.10.2014 r.

Anna Cichy
Ewa Kęsik

JAK DOBRZE WYDAĆ KIESZONKOWE?

Poziom: II etap edukacyjny, szkoła podstawowa, klasy IV - VI.
Przedmiot: historia i społeczeństwo, matematyka
Podstawa programowa kształcenia ogólnego:
Historia i społeczeństwo - refleksja nad sobą i otoczeniem społecznym; uczeń:
- wyjaśnia, w czym wyraża się odmienność i niepowtarzalność każdego człowieka;
- podaje przykłady różnorodnych potrzeb człowieka oraz sposoby ich zaspokajania;
- wyjaśnia znaczenie rodziny w życiu oraz wskazuje przykłady praw i obowiązków przysługujących poszczególnym członkom rodziny.

Społeczeństwo; uczeń:
- wyjaśnia znaczenie pracy w życiu człowieka i dostrzega jej społeczny podział;
- podaje przykłady ważnych problemów współczesnej Polski, korzystając z różnych źródeł informacji (od osób dorosłych, z prasy, radia, telewizji, Internetu).

Matematyka – wykorzystanie i tworzenie informacji, modelowanie matematyczne, rozumowanie i tworzenie strategii; uczeń:
- interpretuje i przetwarza informacje tekstowe, liczbowe, graficzne, rozumie i interpretuje odpowiednie pojęcia matematyczne, zna podstawową terminologię, formułuje odpowiedzi i prawidłowo zapisuje wyniki;
- dobiera odpowiedni model matematyczny do prostej sytuacji, stosuje poznane wzory i zależności, przetwarza tekst zadania na działania arytmetyczne i proste równania;
- prowadzi proste rozumowanie składające się z niewielkiej liczby kroków, ustala kolejność czynności (w tym obliczeń) prowadzących do rozwiązania problemu, potrafi wyciągnąć wnioski z kilku informacji podanych w różnej postaci.

Cel ogólny zajęć:
Podejmowanie decyzji finansowych.
Cele szczegółowe:
Uczeń:
- ma świadomość ograniczonych zasobów finansowych każdego człowieka,
- wie, co to zarządzanie pieniędzmi,
- umie wskazać korzyści oszczędzania,
- rozumie, co to jest świadomy wybór i odpowiedzialność za podejmowane decyzje,
- wie, czym różni się reklama od oferty,
- umie wskazać korzystniejszą dla siebie ofertę.

Pojęcia kluczowe:
budżet domowy, zarządzanie budżetem domowym, oszczędności, reklama, oferta handlowa.
Metody:
- dyskusja,
- burza mózgów,
- praca w grupach,
- analiza danych.

Środki dydaktyczne:
- rebusy,
- krzyżówka,
- quiz,
- zadania logiczne/matematyczne.

Czas zajęć:
2 godziny lekcyjne

Przebieg zajęć z przedstawieniem przedmiotowych zagadnień:
Przedstaw uczniom temat i cel zajęć.
Na początku lekcji zapytaj uczniów czy, a jeżeli tak, to skąd mają własne pieniądze. Odpowiedzi zapisuj na tablicy. W ramach podsumowania zwróć uwagę, że niektóre dzieci mają stałe, regularne **kieszonkowe**, inne dostają pieniądze od rodziców jedynie na określony cel. Dzieci mają szanse również na dodatkowe pieniądze w ramach różnych okoliczności (imieniny, urodziny, święta, uroczystości rodzinne). Jeżeli nie padnie taki przykład od uczniów, to wskaż samemu, podkreślając jego znaczenie, że są dzieci, które same zarabiają pieniądze (na przykład wyprowadzając psa sąsiadów lub kosząc u sąsiadów trawę). Ćwiczenie ma na celu uświadomienie uczniom, że dzieci mogą mieć różne źródła dochodów, w tym zdarza się, że niespodziewanie otrzymują środki finansowe, np. na urodziny, z okazji dnia dziecka, etc.
Następnie powiedz, że rodzice otrzymują **pieniądze**, czyli wynagrodzenie za swoją pracę. Ich umowa o pracę określa jaką kwotę pieniędzy otrzymują. Najczęściej wynagrodzenie otrzymuje się w cyklach miesięcznych. Rodzice mają więc określoną kwotę pieniędzy, która musi wystarczyć na zaspokojenie wszystkich potrzeb finansowych (wydatków) rodziny w danym miesiącu.
Dlatego bardzo ważne jest zarządzanie pieniędzmi. Rodzice wiedzą, jaki mają miesięczny budżet domowy, czyli ile mają pieniędzy i jakie mają w tym czasie wydatki. Znając te dwie wielkości trzeba dążyć do zrównoważenia budżetu, czyli zaplanować wydatki na poziomie dochodów, a najlepiej zaplanować wydatki na nieco mniejszym poziomie, co pozwoli nam na wygospodarowanie **oszczędności**.
Poproś uczniów o podanie uzasadnienia dla potrzeby oszczędzania. Zapisz odpowiedzi na tablicy w formie haseł. W ramach podsumowania powiedz, że oszczędzamy, by sfinansować przyszłe **wydatki** (planowany remont, edukacja dzieci, emerytura), by mieć rezerwę budżetową na niespodziewane wydatki (utrata pracy, choroba), wreszcie, by spełnić marzenia (wymarzone wakacje, nowy samochód).
Podkreśl, że każdy ma ograniczoną ilość pieniędzy, dlatego przy planowaniu wydatków bardzo istotne jest rozróżnienie potrzeb od zachcianek. Wpływ na planowanie wydatków mogą mieć potrzeby danej osoby, wygoda, ale także moda i zwyczaje panujące w danym środowisku i otoczeniu (sąsiad, koleżanka mają coś, co ja też chciałabym/chciałbym mieć).
Poproś o zastanowienie się, czy zamiast wydawać codziennie dwa złote (na batonik w szkolnym sklepiku), nie lepiej odłożyć te dwa złote, dzięki czemu w ciągu miesiąca uzbieramy czterdzieści złotych. Sprowokuj dyskusję na ten temat. Zwróć uwagę, że jest to znaczna kwota wygospodarowana bez większych wyrzeczeń, którą można dobrze spożytkować. Powiedz, że przyjemność sprawia samo planowanie, na co można wydać zaoszczędzone pieniądze. Proces oszczędzania może być motywujący w związku z możliwością zakupienia w przyszłości wymarzonego przedmiotu lub usługi.
Zaznacz, że ogromny wpływ na nasze decyzje związane z wydawaniem pieniędzy mają również reklamy. Przedstaw definicję reklamy. Zaznacz, że z założenia ma ona wzbudzać u odbiorcy nieodpartą chęć posiadania danej rzeczy, towaru lub usługi. Często pod jej wpływem ludzie wyłączają racjonalne myślenie. Należy podkreślić, że reklama to jedynie zaproszenie, wzmianka, sygnał, który ma nas zainteresować. Wskaż, że spotykamy się w swoim otoczeniu z wieloma ro-

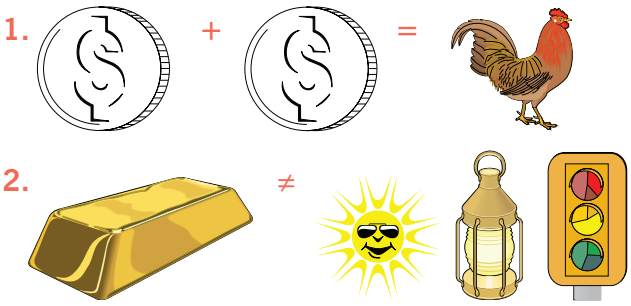
dzajami reklam (reklama prasowa, reklama telewizyjna, reklama radiowa, plakat, bilbord). Poproś uczniów, żeby wskazali jakie reklamy emitowane obecnie w telewizji najbardziej pamiętają. Zapisz odpowiedzi na tablicy. Zastanówcie się wspólnie, dlaczego właśnie takie wyniki znalazły się na tablicy i dlaczego wśród wymienianych produktów są takie, które nie są dedykowane dzieciom, uczniom (na przykład środki czystości, samochody, leki). Wytłumacz, że reklamy zapadają nam w pamięci dlatego, że są kolorowe, głośne, śmieszne, przedstawiają daną rzecz jako najlepszą, najskuteczniejszą, w najkorzystniejszej cenie.
Należy odróżnić reklamę od oferty. Przedstaw różnice pomiędzy reklamą a ofertą korzystając z załączonego słowniczka pojęć – środek dydaktyczny nr 1.
Podkreśl, że istotnym jest, aby korzystać z ofert racjonalnie, przemyślanie, kierując się potrzebami, porównując cenę z jakością. Bardzo dobrą cechą jest porównywanie ofert przed podjęciem decyzji o zakupie.
Poproś uczniów, żeby w ramach pracy domowej po pierwszej lekcji sprawdzili ceny wybranych pięciu produktów w dowolnych trzech sklepach (warto zasugerować, żeby sprawdzili ceny w sklepie najbliżej miejsca zamieszkania oraz wykorzystali do tego zadania na przykład weekendowe zakupy w sklepach wielkopowierzchniowych). Określcie parametry tych produktów na lekcji (na przykład kostka masła 250 gram o zawartości tłuszczu nie mniej niż 70%, mleko jeden litr z zawartością tłuszczu 3,2%, pączek z nadzieniem, kajzerka, woda mineralna niegazowana jeden litr itp.). Na następnej lekcji porównajcie wyniki i wyliczcie, jakie oszczędności można poczynić porównując ceny przed zakupem.
W ramach podsumowania tematu na drugiej lekcji zaplanuj wspólne rozwiązywanie zadań. Ewentualnie załączone środki dydaktyczne w postaci kart pracy ucznia (rebus, quiz, krzyżówka) wykorzystaj jako pracę domową.

Środek dydaktyczny nr 1 – karta pracy ucznia – słowniczek:

budżet domowy – to zestawienie wszystkich dochodów i wydatków gospodarstwa domowego (rodziny);
zarządzanie budżetem domowym – planowanie budżetu domowego; pilnowanie, żeby wydatki były przynajmniej na poziomie dochodów, a najlepiej nieco niższe, co pozwoli na wygospodarowanie wolnej kwoty – oszczędności;
oszczędności – część dochodu, która nie została przeznaczona na bieżące wydatki (konsumpcję), tylko odłożona na przyszłość;
reklama – informacja przekazywana w formie obrazu lub dźwięku namawiająca do nabycia danego produktu lub skorzystania z danej usługi;
oferta sprzedaży – propozycja sprzedaży określająca istotne warunki, przede wszystkim cenę.

Środek dydaktyczny nr 2 – karta pracy ucznia – REBUS

Poproś uczniów o rozszyfrowanie powiedzeń/przysłów ukrytych w rebusach. Poproś, żeby wyjaśnili dlaczego są one adekwatne do tematu przedmiotowej lekcji.

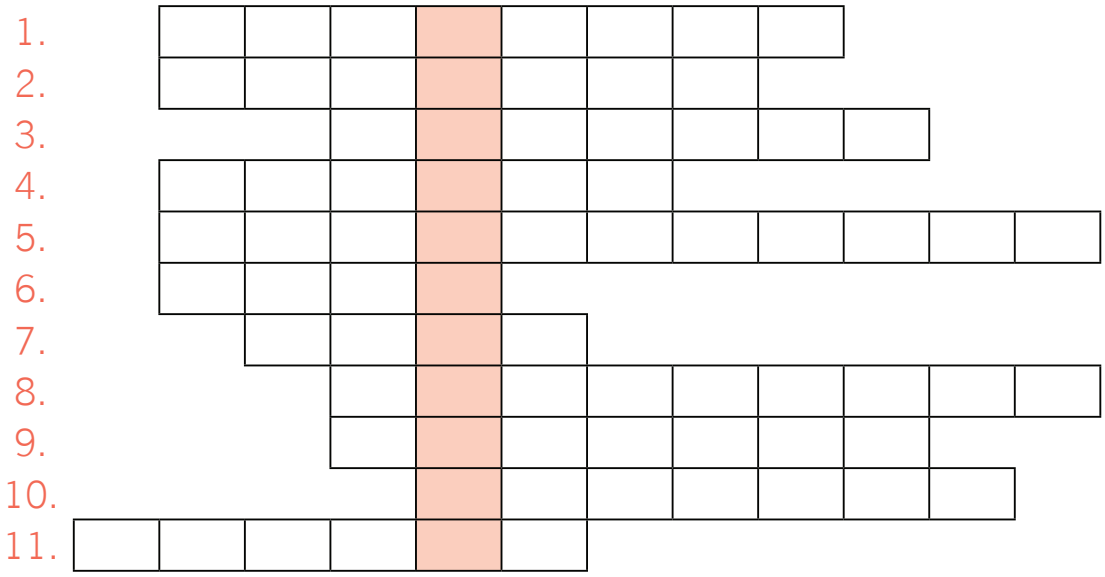
Środek dydaktyczny nr 3 – karta pracy ucznia – QUIZ

Poproś uczniów o odpowiedzi na pytania (prawidłowa odpowiedź została podkreślona).

1. Co to jest budżet domowy?
   a) wydatki rodziny,
   b) zestawienie potrzeb i wydatków rodziny,
   c) **zestawienie dochodów i wydatków rodziny.**
2. Na czym polega dobre zarządzanie budżetem?
   a) na planowaniu zakupów,
   b) **na planowaniu wydatków na poziomie niższym niż dochody i oszczędzaniu różnicy,**
   c) na zapisywaniu wydatków.
3. Co jest celem reklamy?
   a) poinformowanie o walorach i cenie produktu lub usługi,
   b) **przekonanie odbiorców do kupienia produktu lub usługi,**
   c) przedstawienie zalet i wad produktu lub usługi.
4. Co warto zrobić przed dokonaniem zakupu wymarzonej rzeczy?
   a) **porównać ceny tej rzeczy w różnych sklepach,**
   b) zadzwonić do koleżanki/kolegi z informacją, że wybieramy się do sklepu,
   c) odrobić lekcje, żeby mieć później czas na cieszenie się zakupem.

Środek dydaktyczny nr 4 – karta pracy ucznia – KRZYŻÓWKA

1. Urządzenie do wypłacania pieniędzy.
2. Wartość banknotu, np. 100 zł.
3. Krótki film zachęcający do kupienia jakiegoś towaru.
4. Składają się z nich złote polskie.
5. Inaczej gospodarowanie.
6. Wspólna waluta europejska.
7. Kwota na metce, za którą możemy kupić towar.
8. Małe dzieci przechowują w niej pieniądze.
9. Metalowy pieniądz.
10. Składają się na budżet domowy obok przychodów.
11. Zestawienie przychodów i wydatków.

REBUS

1. Grosz do grosza i będzie kokosza.
2. Nie wszystko złoto, co się świeci.

KRZYŻÓWKA

1.		B	A	N	K	O	M	A	T		
2.		N	O	M	I	N	A	Ł			
3.				R	E	K	L	A	M	A	
4.		G	R	O	S	Z	E				
5.		Z	A	R	Z	Ą	D	Z	A	N	I	E
6.		E	U	R	O						
7.			C	E	N	A					
8.				S	K	A	R	B	O	N	K	A
9.				M	O	N	E	T	A		
10.					W	Y	D	A	T	K	I	
11.	B	U	D	Ż	E	T					